

Portal Ochrony Środowiska

Jak system kaucyjny rewolucjonizuje gospodarkę opakowaniami

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK

**Jak system kaucyjny
rewolucjonizuje
gospodarkę odpadami.
Praktyczny przewodnik**

Copyright © by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

Warszawa 2024

Autorzy: Anna Kot,
Katarzyna Kulhavik,
Paweł Terpiłowski,
Izabela Kunowska-Pokrop

Redaktor: Karolina Szewczyk-Cieślik
Koordynator produkcji: Mariusz Jezierski
Korekta: Zespół
Skład, łamanie: Agnieszka Makowska

Druk: Miller Druk

ISBN: 978-83-8344-801-5

Nr rejestrowy BDO: 000008579

Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a

tel.: 22 518 29 29

[e-mail: cok@wip.pl](mailto:cok@wip.pl)

Copyright by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

Warszawa 2024

Wydanie I

Publikacja „Jak system kaucyjny rewolucjonizuje gospodarkę odpadami. Praktyczny przewodnik.” chroniona jest prawem autorskim. Przedruk materiałów opublikowanych w niniejszej publikacji – bez zgody wydawcy – jest zabroniony. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Publikacja została przygotowana z zachowaniem najwyższej staranności i wykorzystaniem wysokich kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia autorów oraz konsultantów. Zaproponowane w publikacji porady i interpretacje nie mają charakteru porady prawnej. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. Publikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowisko organów i urzędów państwowych. W związku z tym redakcja nie może ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w publikacji wskazówek, przykładów, informacji itp. do konkretnych przypadków.

Spis treści

I. Wstęp	6
II. System kaucyjny – to warto wiedzieć	7
1. Wysokość kaucji	7
2. Uwagi do butelek wielokrotnego użytku ze szkła	8
3. Założenia systemu	8
4. Podstawowe pojęcia w ustawie	11
5. Działanie systemu	11
6. Do tego trzeba się przygotować	13
7. Podmiot reprezentujący w systemie	14
8. Przepisy przejściowe	14
III. System kaucyjny okiem gminy	15
1. Na co gmina powinna się przygotować	16
2. Odpady komunalne a system ROP	17
3. Zadania gminy	18
4. System gospodarowania odpadami	19
5. Zmiany po wejściu systemu kaucyjnego	21
6. Poziomy recyklinu w systemie kaucyjnym	22
7. Funkcjonowanie instalacji komunalnych po wprowadzeniu systemu ...	23
8. Gminne sklepy w dobie systemu kaucyjnego	24
9. Przekazywanie odpadów do PSZOK	25
10. Obowiązki sprawozdawcze podmiotu reprezentującego	27

11. Kto kontroluje kogo	28
IV. Podatek VAT a opakowania zwrotne	30
1. Jak to wyglądało dotychczas	30
2. Założenia dyrektywy VAT	31
3. System kaucyjny a kwestie podatkowe	32
4. Których opakowań dotyczą zmiany VAT	33
V. PPWR a system kaucyjny	44
1. Wymagania PPWR	44
VI. Tu systemy już funkcjonują	48
VII. Wątpliwości	64
VIII. Podstawa prawna	79

I. Wstęp

Od 1 stycznia 2025 r. ma wejść w życie system kaucyjny, który określa sposób zarządzania odpadami opakowaniowymi, w którym konsumenci płacą dodatkową opłatę (kaucję) przy zakupie produktów w opakowaniach objętych systemem, takich jak plastikowe i szklane butelki czy puszki. Po zwróceniu pustego opakowania do specjalnych punktów, takich jak automaty zwrotne lub sklepy, konsumenci odzyskują swoją kaucję.

Aktualnie przeważnie odpady opakowaniowe, które mają być objęte przedmiotowym systemem, zbierane są razem z innymi odpadami komunalnymi w systemie gminnym. Nowe rozwiązanie ma zwiększyć poziom selektywnego zbierania, a w efekcie także recyklingu odpadów opakowaniowych, i zmniejszyć zaśmiecenie środowiska.

WAŻNE! Aktualnie trwają prace nad tym, aby system zaczął obowiązywać od 1 października 2025 r. Do rządu docierają apele przedsiębiorców, że nie są gotowi na wprowadzenie przedmiotowych przepisów wcześniej, gdyż nie są w stanie się najzwyczajniej w świecie do nich na czas dostosować.

II. System kaucyjny – to warto wiedzieć

Od 31 lipca 2023 r. wprowadzono nowelizację ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Nowelizacja dotyczyła m.in. uregulowania kwestii związanych z systemem kaucyjnym, a mianowicie wysokości kaucji dla poszczególnych rodzajów opakowań.

System kaucyjny sam w sobie ma zachęcić podmioty do zwracania opakowań i jednocześnie zwiększyć ilości ponownie wykorzystywanych i przetwarzanych surowców, które będą służyć do wytwarzania opakowań.

Ustawa z 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw dotycząca systemu kaucyjnego stanowi, że wysokość kaucji dla poszczególnych rodzajów opakowań objętych systemem zostanie określona w rozporządzeniu, które wyda minister właściwy do spraw klimatu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki.

WAŻNE! Rozporządzenie ma wejść w życie od 2025 roku.

Wysokość kaucji

Wysokość kaucji ma być różna i zależna od rodzaju opakowania. W związku z powyższym, jeśli będzie dotyczyła:

- butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do trzech litrów, włącznie z ich zakrętkami i wieczkami z tworzyw sztucznych, z wyłączeniem szklanych lub metalowych butelek na napoje, których zakrętki i wieczka są wykonane z tworzyw sztucznych – wyniesie 0,50 zł;

- puszek metalowych o pojemności do jednego litra – wyniesie 0,50 zł;
- butelek szklanych wielokrotnego użytku o pojemności do półtora litra – wyniesie 1,00 zł.

Zdaniem prawodawcy z jednej strony wprowadzone kwoty nie są na tyle wysokie, aby użytkownicy końcowi mieli odmawiać sobie zakupu napojów w opakowaniach objętych systemem, natomiast z drugiej strony są na tyle wysokie, że będą zachęcać do zwrotu opakowań.

Ponadto wysokość kaucji na butelki szklane wielokrotnego użytku będzie kwotą łatwą do zapamiętania przez użytkowników, gdyż wynikać będzie z przyzwyczajęń wyrobionych przez czas działania dotychczasowego systemu zwrotu butelek.

Uwagi do butelek wielokrotnego użytku ze szkła

Ministerstwo Klimatu i Środowiska w trakcie prowadzonych konsultacji publicznych otrzymało sporo uwag dotyczących butelek wielokrotnego użytku wykonanych ze szkła. Powszechnie uważa się, że wprowadzenie od nowego roku systemu, który ma funkcjonować na obecnych założeniach, będzie stanowiło naruszenie przepisów ustawy podlegające administracyjnej karze pieniężnej.

Dla bezpieczeństwa prawodawca podjął decyzję, że do końca 2026 roku zostanie wydłużony dopuszczalny okres działania obecnie funkcjonujących systemów zbierania opakowań szklanych.

PAMIĘTAJ! Nie wszystkie butelki szklane podlegają pod system!
W czerwcu 2024 roku z systemu kaucyjnego wyłączono także butelki po mleku i produktach mlecznych.

Założenia systemu

Jak każdy system, tak i ten ma swoje założenia. Jakież?

System kaucyjny zakłada przede wszystkim, że:

- będzie obejmował:
  - ✓ jednorazowe butelki z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów,
  - ✓ szklane butelki wielokrotnego użytku do 1,5 litra oraz
  - ✓ metalowe puszki o pojemności do 1 litra;
- zmniejszy się zanieczyszczenie środowiska w zakresie odpadów opakowaniowych;
- zwiększy się poziom selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych;
- zwiększy się poziom recyklingu odpadów opakowaniowych;
- społeczeństwo nauczy się dobrych praktyk dotyczących segregowania odpadów;
- przedsiębiorcy wprowadzający napoje w opakowaniach objętych systemem zostaną zobowiązani do umieszczania na tych opakowaniach oznakowania określającego wysokość kaucji;
- przy sprzedaży napojów w opakowaniach jednorazowego albo wielokrotnego użytku objętych systemem kaucyjnym do ceny napojów doliczona zostanie kaucja, której wysokość zostanie określona w rozporządzeniu. Przy zwrocie opakowań, w celu odzyskania kaucji, nie będzie wymagane okazanie paragonu, gdyż opakowania objęte systemem będą odpowiednio oznakowane;
- wszystkie jednostki handlowe, niezależnie od ich powierzchni, będą pobierały kaucję, jeżeli oferują napoje w opakowaniach objętych systemem.

WAŻNE! Puste opakowania objęte systemem kaucyjnym będzie można zwracać w jednostkach handlowych o powierzchni powyżej 200 m², natomiast jednostki handlowe o powierzchni poniżej 200 m² będą mogły dobrowolnie przystąpić do systemu w zakresie zbierania pustych opakowań i zwracania kaucji.

- możliwe będzie tworzenie punktów zbierania pustych opakowań poza jednostkami handlowymi;
- przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu napoje w opakowaniach objętych systemem kaucyjnym będą tworzyli go za pośrednictwem podmiotu reprezentującego – będą zobowiązani osiągnąć określone poziomy selektywnego zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych w ramach systemu (90% od 2029 r.);
- zgodnie z zasadą rozszerzonej odpowiedzialności producenta wprowadzający napoje w opakowaniach objętych systemem kaucyjnym będą finansowali ten system, mianowicie będą ponosili koszty związane m.in. ze zbiórką, odbieraniem i transportem opakowań i odpadów czy prowadzeniem ewidencji i rozliczaniem kaucji;
- system będzie dodatkowo finansowany z niezwróconej kaucji oraz ze sprzedaży materiałów pochodzących z recyklingu;
- pobrana kaucja będzie przekazywana do podmiotu reprezentującego, a wszelkie rozliczenia finansowe będą dokonywane w okresie nie dłuższym niż miesięcznym;
- na rynku będzie funkcjonowało kilku operatorów systemu kaucyjnego.

Portal
Ochrony
Środowiska

Kompleksowy serwis, który dostarcza aktualną i praktyczną wiedzę z zakresu prawa ochrony środowiska, niezbędną w pracy każdego profesjonalisty.

Wejdź na www.PortalOchronySrodowiska.pl
załóż **BEZPŁATNE** konto testowe **na 48h** i korzystaj
w pełni z zawartości portalu!

Dzięki dostępowi:

będziesz na bieżąco
ze wszystkimi
zmianami w prawie
ochrony
środowiska

możesz
korzystać
z setek porad

masz wszystkie
potrzebne
zagadnienia
w jednym
miejscu

dzięki licznym
narzędziom będzie
Ci łatwiej sprostać
codziennym
obowiązkom w pracy

System kaucyjny to mechanizm mający na celu promowanie recyklingu opakowań i zmniejszenie ilości odpadów. Opiera się na pobieraniu opłaty (kaucji) za określone opakowania, np. butelki plastikowe, szklane lub puszki. Po zwrocie pustego opakowania do odpowiedniego punktu konsument otrzymuje zwrot kaucji, co motywuje go do oddania opakowania i przyczynia się do zmniejszenia zaśmiecenia środowiska.

Niniejsza książka ma na celu przybliżyć tę tematykę, rozwiązać wątpliwości oraz odpowiedzieć na najczęściej zadawane pytania Czytelników. Staraliśmy się zebrać w pigułce zbiór najważniejszych kwestii, aby uporządkować wiedzę o systemie kaucyjnym.

Z książki uzyskasz informacje m.in.:

- jaka będzie wysokość kaucji,
- jakie są założenia systemu,
- jak będzie działał system,
- od kiedy wchodzi najwaźniejsze regulacje,
- jak gmina powinna się przygotować na nadchodzące zmiany,
- jak się ma podatek VAT do zwrotu opakowań,
- czym jest PPWR oraz jakie są jego wymagania.

Ponadto w ramach ciekawostki omówione zostały pokrótce systemy kaucyjne działające u naszych sąsiadów. Przeczytaj i dowiedz się, jak to funkcjonuje w innych państwach.

Portal
Ochrony
Środowiska

Publikacje i prenumerata wydawnictw:
tel.: 22 518 29 29
e-mail: cok@wip.pl

Cena brutto 109,00 zł

UOU 80